

METAMORFOSE VAN DE NOORD-HOLLANDSE MARKERMEERKUST

Wandelroute – DR 2025.01

Deze Op Verkenning beschrijft een ca. 12 km lange lijnwandeling die uit twee zelfstandige delen bestaat. Het thema is de metamorfose van de kust langs het Markermeer in zowel Hoorn als in Volendam. Het deel *Metamorfose Markermeerkust Hoorn* (ca. 7 km) gaat door de historische binnenstad en vervolgens over het stadsstrand tot net voorbij het in aanbouw zijnde strandpaviljoen Reuring en terug. Het andere deel *Metamorfose Markermeerkust Volendam* begint op het busstation van Edam en gaat via de Zuidervesting, het Volendammer- en Edammerpad naar het Noordeinde in Volendam. Via het Doolhof gaat de wandeling naar de centrale bushalte Volendam Centrum (ca. 5 km). EBS verzorgt met lijn 314 de busverbinding tussen Hoorn en Edam v.v. (www.ebs-ov.nl/waterland). De volgorde van de delen is een vrije keuze.

OV naar Hoorn, tussen Hoorn Busstation en Edam Busstation en vanaf Volendam bushalte Volendam Centrum v.v.

Raadpleeg hiervoor volgende website(s):

- www.9292.nl, www.ns.nl of www.connexion.nl/nl/reisinformatie voor de bus- en treinverbindingen naar en vanuit Hoorn.
- www.9292.nl of www.ebs-ov.nl/waterland voor de busverbindingen tussen de busstations van Hoorn en Edam v.v.
- www.9292.nl of www.ebs-ov.nl/waterland voor de busverbindingen naar en vanuit Volendam.

De hierna beschreven wandelroutes zijn op de kaart te bekijken via [Metamorfose Markermeerkust Hoorn](#) en [Metamorfose Markermeerkust Volendam](#).

Het onverharde deel bedraagt bij *Metamorfose Markermeerkust Hoorn* zo'n 20% en bij *Metamorfose Markermeerkust Volendam* voorlopig nul procent.

Foto's Peter Oosterling, tenzij anders aangegeven.

Wandelroute Metamorfose Markermeerkust Hoorn

1. Verlaat het station Hoorn via de uitgang richting busstation en loopbrug over de sporen, laat het busstation rechts liggen en wandel RD. Loop richting station als u op het busstation ben uitgestapt en ga ter hoogte van de NS-kaartenautomaten RA. Links ligt het Noorderplantsoen en rechts van de weg een parkeerterrein.
2. Ga verder via Veemarkt – oostzijde, steek aan het eind de Gedempte Turfhaven over en ga LA via het brede trottoir van de gelijknamige winkelstraat.

Het monumentale gebouw aan de overzijde is het Sint-Pietershof uit de 15^e eeuw dat 45 seniorenwoningen telt.

Linker foto: Binnentuin van het Sint-Pietershof.

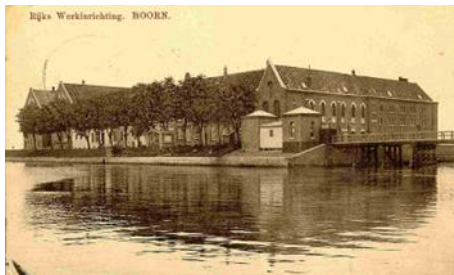

Rechter foto: Doorkijkje zuidzijde kerkplein vanuit oostelijke richting.

3. Bij de tweede zijweg RA, Gouw. Op de viersprong (net voorbij de Hema) min of meer RD, Nieuwstraat die na het Kerkplein overgaat in de Kerkstraat en uitkomt op het Roode Steen. Ga LA, het prachtige Grote Oost.
4. De tweede rechter zijweg is een dubbele straat met daartussen een kort rechthoekig pleintje. Wandel verder via deze 'derde' straat, Wijdebrugsteeg. Deze gaat over in de Korenmarkt met het water aan de rechterkant. Ga aan het eind naar rechts de brug (*Hoge Brug*) over en houd links aan, Veermanskade. Wandel verder richting toren. Vanaf daar is de straatnaam Hoofd.

Deze toren (1532) is het enig overgebleven onderdeel van een uitgebreider verdedigingscomplex uit de tijd dat Hoorn een snel ontwikkelende handelsstad was aan de Zuiderzee. 'Kosten werden niet gespaard en het is een fraai bouwwerk geworden, dat de haven bij het binnengaan een mooie aanblik biedt', vermeldt de plaatselijke geschiedschrijver Theodorus Velius (1572-1630) in zijn kronieken. Neem ook zeker een kijkje aan de 'zeezijde' van de Hoofdtoren. Een mooi overzicht heeft u vanaf de houten aanlegsteiger uit 1464 (het houtwerk werd en wordt periodiek vernieuwd...). Aan de waterkant toont de Hoofdtoren zijn witgele natuursteen dat de zichtbaarheid vanaf het water behoorlijk doet toenemen.

5. Terug aan de landzijde van de Hoofdtoren (tegenwoordig een restaurant) gaat de wandeling verder via het Hoofd (water aan de linkerkant) en komt uit op het Oostereiland.

Rijkswerkinrichting, anno 1900 (Beeld: Erfgoed Hoorn)

Tussen 1662 en 1668 is het eiland aangelegd door tussen twee dammen slib te storten. Kort nadat het begaanbaar was liet Cornelis Janszoon Schuijt er woningen en pakhuizen bouwen. De toegangsweg in het verlengde van het Hoofd is naar hem vernoemd, Schuijteskade. In 1817 werd het complex verbouwd tot gesticht voor bedelaars. Daarna functioneerde het als gevangenis, als rijkswerkinrichting en tijdelijke opvang van asielzoekers. In 2007 kocht Hoorn het eiland en liet het gebouwencomplex restaureren en de oevers vernieuwen.

Vanaf midden 2012 zijn zowel Cinema Oostereiland, een hotel, als het Museum van de Twintigste Eeuw hier te vinden. Het plein binnen het complex heeft de naam Krententuin en dateert uit de periode van de tewerkstelling. In wandeling heeft het hele complex deze naam gekregen.

6. Wandel na de brug met het Oostereiland RD, Schuijteskade, tot aan het eind en houd daarna schuinrechts aan, langs het Centrum Varend Erfgoed Hoorn. Het museale (leer)bedrijf heeft langs de westoever zo'n tiental historische vissers- en vrachtschepen in beheer. Wandel verder en verlaat via dezelfde brug het eiland. Direct na deze Oostereilandbrug LA, het wandelpad op de kruin van het dijkje langs Achter op het Zand. Steek het West (naar het Visserseiland) over en wandel RD, terwijl het pad naar rechts buigt en over de Westerdijk verder gaat.

Dit deel van de Westerdijk is het eerste stukje van de Markermeerdijk – de naam van de gehele dijk tussen Hoorn en Amsterdam – dat het waterschap heeft laten versterken en in 2023 door de Alliantie Aannemer en Waterschap is opgeleverd. Sindsdien heeft u de keuze over het smallere pad op de kruin te wandelen of over het nieuwe en bredere over de vooroever. Bovenlangs maakt u kennis met de beelden van tal van beeldhouwers die <https://stichtingindenbeginne.nl> uitnodigt om hun werken te tonen. De beeldenroute begint vanaf schouwburg Het Park – onze wandeling komt langs dit gebouw – en loopt in oostelijke richting helemaal via de Vuurtoren op het Visserseiland, langs het Oostereiland, het Julianapark tot bij de Schelphoek aan de Schellinkhousterdijk. Beneden passeert u het gedicht Een ode aan de dijk van de Hoornse stadsdichter Levi Noë, waar Op Verkenning in De Reiziger mee begint. Het bevindt zich ruwweg ter hoogte van de Nieuwsteeg die naar de binnenstad leidt.

7. Het naar links buigend laaggelegen pad passeert schouwburg Het Park. Wie bovenlangs loopt staat met enkele traptreden beneden. Voor ons rondje over het Stadsstrand wandelen we eerst zo dicht mogelijk langs de waterkant en net voorbij paviljoen Reuring – open vanaf dit voorjaar – volgen we de wegen en paden langs het binnenmeertje tussen de oeverdijk en de monumentale Markermeerdijk, onderdeel van de Westfriesse Omringdijk. Stichting Wandelnet kent sinds 2023 een streekpad over de ca. 150 km lange ring aan korte dijken om West-Friesland; zie [Wandel over de Westfriesse Omringdijk](#).

Het bouwhek achter Reuring geeft ook de overgang aan tussen het deel van de oeverdijk dat is ingericht als Stadsstrand en het deel waar natuurontwikkeling wordt beoogd.

De Alliantie bouwt een drietal bruggen tussen de oude en de nieuwe waterkering. Het bijzondere ontwerp van deze bruggen is al duidelijk zichtbaar. Er komen drie bruggen, twee liggen aan het Stadsstrand: een voetgangersbrug en een voor voetgangers, fietsers en auto's ter hoogte van de Galgenbocht (Foto links). De derde brug wordt een wandel- en fietsbrug ter hoogte van natuurgebied De Hulk. De eerste twee zijn naar

verwachting in het tweede kwartaal van dit jaar klaar, de brug bij De Hulk in september volgend jaar. Paviljoen Reuring (www.reuringhoorn.nl) opent dit voorjaar zijn deuren. Op diens website een geslaagde luchtfoto met daarop de twee eerste twee bruggen en het binnenmeertje.

Vanaf de strekdammen ter hoogte van Reuring is goed te zien dat de waterkering niet een rechte lijn maar bochten maakt, zodat je soms in ZW-richting kijkt. De linker foto is genomen bij een zonsondergang.

De rechter foto toont de oeverdijk waar deze ook een natuurfunctie heeft. Beide foto's zijn gemaakt door Paul Beitschat.

8. Terug naar Het Park; draai net voorbij het gebouw naar links en loop langs de ingang naar de weg, Westerdijk, vervolgens RA via het voetpad naar kruising. Steek het Breed over en ga aan de overzijde RA, eerste LA, Dubbele Buurt tot de Wester Sint Janssteeg, RA. Steeg komt uit op het Kleine Noord, LA. Steek de Noorderveemarkt en het gelijknamige parkeerterrein over om op het busstation te komen.

De halte die het dichtst bij de ingang van de fietsenstalling ligt is de halte waar bus 314 naar het busstation van Edam en verder naar Amsterdam vertrekt. Door de week is de frequentie hoog. In het weekeinde elk halfuur.

Wandelroute Metamorfose Markermeerkust Volendam

1. Aangekomen op het busstation Edam: steek de Singelweg over naar de Zuidervesting en volg deze tot op de kruising bij Café-restaurant De Gevangenpoort, RA, Gevangenpoortstraat. Steek de Burgemeester Versteeghsingel over en wandel verder via het Volendammerpad dat na enige tijd overgaat in het Edammerpad. Ga na een kleine 2 km ter hoogte van een scholencomplex een brugje naar rechts over en dan meteen LA, voetpad met Populierenlaan rechts. Bij de rotonde wandeling RD vervolgen, Zeestraat. Volg deze straat die verderop de allure van een winkelstraat krijgt tot op Haven, LA.

Wandelend over de eerst wel zeer brede Zeestraat komt al snel de vraag op waarom het hier zo breed en leeg is. Had de Zuiderzee hier misschien een inham? Nee; hier stond lange tijd het tramstation van de stoomtramlijn Amsterdam-Noord – Edam. Het trambedrijf van de N.V. Noord-Hollandsche-Tramweg-Maatschappij (NHT) begon in 1888. De tramlijn met een spoorwijdte van 1.000 mm liep vanaf Amsterdam-Noord bij

het Tolhuis aan het IJ via Monnickendam naar Volendam.

Op 1 mei 1906 kreeg Volendam ook een aansluiting op de normaalspoor stoomtramlijn van de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij (HSM) Kwadijk – Edam – Volendam.

In 1956 viel ook het doek over de Waterlandse tram en sindsdien onderhoudt de bus de verbinding met zowel de hoofdstad als met Edam, waarbij de Zeestraat een opvallend groot busstation werd. Inmiddels is ook het busstation verdwenen en ligt de centrale halte aan de Julianaweg.

2. Even verderop gaan we verder via het voetpad onderaan de dijk. Ter hoogte van de vertreksteiger van de boot naar Marken verlaten we het pad om via Haven en het Havendijkje, achterlangs over het parkeerterrein van Hotel Spaander naar het Noordeinde te gaan. Hier is de Alliantie nog druk bezig met de dijkversterking. Neem alvast een kijkje bij de werkzaamheden met een video van Jan Tuijp, [Dijkversterking Noordeinde Volendam 4K Ultra HD](#); bron: @JanTuijpVideos. De oude dijk langs het bewoonde deel van het Noordeinde blijft gehandhaafd, terwijl het deel langs het bedrijfsterrein richting Edam wél wordt afgegraven. Langs de buitenzijde komt een geheel nieuwe waterkering, die nog het meest lijkt op het stuk van de Westerdijk in Hoorn tussen het Visserseiland en schouwburg Het Park.

Volendam – Overgang Zuideinde naar Haven. De gevelwand bestaat uit horeca gelegenheden en een enkele winkel. Naar rechts gaat Haven over in het Noordeinde en wordt het aandeel winkels en verderop woningen snel groter.

3. Terug over het Noordeinde. Ga bij de trap tussen de huisnummers 41 en 38 naar beneden en voor het brugje naar links, voetpad achter de huizen, langs de begraafplaats en de St. Vincentiuskerk. Ga na de kerk het brugje naar Doolhof over. Verdwaal niet al

wandelend via het Doolhof, Veulen- en Doolhofpad terug naar Haven, RA.

4. Nu bovenlangs over Haven tot het Oude Draaipad, RA, en aan het eind opnieuw RA, Dril. Direct na het brugje LA, Edammerweg tot op de Julianaweg. Naar links bevindt zich bus-halte Volendam, Volendam Centrum.

Horeca

Zowel in Hoorn en zeker in Volendam zijn er langs de route tal van horecagelegenheden. Verder is er in Edam nabij het Busstation en aan het eind van de Zuidervesting goede horeca aanwezig.

2025.01.29